

**Eesti erakondade infoühiskonna
arendamise paltvormid
2007. aasta Riigikogu valimisteks**

Isamaa ja Res Publica Liit

Isamaa- ja Res Publica Liit

<http://www.irl.ee>

Valimisprogramm: <http://www.irl.ee/?id=12776>

1. Jätkame eesti keele infotehnoloogiliste võimaluste väljaarendamist ja kasutuselevõttu. Digitaliseerime eesti keele sõnaraamatud ja teeme need kõigile soovijatele tasuta kättesaadavaks.
2. Viime eestikeelsed üldkasutatavad arvutiprogrammid igasse riigi- ja omavalitsusasutusse, haridus- ja sotsiaalasutusse. Riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste poolt ostetaval avalikus kasutuses oleval tarkvaral peab olema eestikeelne kasutusliides.
3. Rahastame hääletuvastussüsteemi ja eesti keele masintõlkesüsteemi ja neil põhinevate rakenduste väljatöötamist.
4. Arvuti igale lapsele! Arvuti on tänapäeval üldhariduse omandamiseks hädavajalik õppevahend, mida pole paljudel vanematel aga võimalik oma lastele osta. Algatame riikliku programmi, millega varustatakse põhikooli viimase klassi õpilased sülearvutitega.
5. Tegeleme sihikindlalt kõrgtehnoloogilise majandussektori tugevdamisega, soosides vastavaid investeeringuid.
6. Käivitame info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna horisontaalse riikliku programmi, mille eesmärgiks on suurendada Eesti võimekust toimida infoühiskonnana. Loome programmile piisavalt kõrgel poliitilisel tasemel juhtimisstruktuuri, mis võimaldab seda ühendatud ressursside abil ellu viia.
7. Töötame välja ja viime ellu kõiki õppetaseid ja -liike hõlmava e-õppe riikliku programmi ehk Tiigrihüppe II, millega nähakse ette kaasaegse tehnilise varustuse soetamine kõikidele koolidele.
8. Toetame riiklikult eraalgatusel põhinevat programmi "Vaata maailma II", millega pakutakse kõikidele eagruppidele baastasemel IT-koolitust.
9. Muudame raamatukogudes, riiklikes muuseumides ja arhiivides, munitsipaal- ja eramuuseumides, tele- ja raadioarhiivis oleva Eesti kultuuripärandi digitaliseerimisega avalikkusele kättesaadavaks.
10. Arendame edasi ID kaardile tuginevat infrastruktuuri, teavitades kodanikke selle võimalustest ja propageerides uusi lahendusi.
11. Vaatame läbi ja harmoniseerime riiklikud regulatsioonid IKT kategooriatest lähtuvalt, soodustades uute lahenduste kasutuselevõttu avalikus halduses ja majanduses.
12. Vaatame üle maksuseadused ja teeme maksude maksmise võimalikult lihtsaks ja mugavaks. Arendame edasi e-maksuametit ning loome võimalused saada maksuküsimustes eelnevaid siduvaid selgitusi maksuametilt.
13. Rahvas on seda õnnelikum, mida ühtsem on ühiskond. Kõikjal Eestis peab olema hea elada. Nii linnas kui maal vajavad inimesed puhast ja sõbralikku elukeskkonda, poodi ja kooli, korralikke teid ja kiiret internetti.
14. Vähendame administratiivset koormust kõikvõimalike lubade ja kooskõlastuste arvu kärpimise kaudu, kaotame ametnike suva nende väljaandmisel. Võtame kasutusele nõ klaassahtli põhimõtte, mis tagab menetluse jälgitavuse internetis igal hetkel.
15. Ettevõtlusega tegelemise ergutamiseks võimaldame asutada uue esimese ettevõtte tasuta. Äriregistri ja kinnistusraamatu kannete tegemise eest võetavaid riigilõive vähendame määrani, mis vastab registreerimise kuludele. Toetame ettevõtete e-asutamist. Kaotame äriregistri ja kinnistusraamatuga internetis tutvumise tasu.

Reformierakond
<http://www.reform.ee/>

Valimisprogramm: http://www.reform.ee/?q=/ee/valimised/poliitikad/infouhiskonna_poliitika

Infoühiskonna edendamise teesid

E-EESTI

Eduka kodanikuühiskonna aluseks on inimeste juurdepääs informatsioonile ning võimalus otsuste tegemisel kaasa rääkida. Infotehnoloogia laialdane kasutuselevõtt võimaldab meil elada säästlikult ja hoida keskkonda.

Reformierakonna visiooniks on luua selline Eesti, kus:

- iga kodanik saab ja oskab kasutada moodsat infotehnoloogiat õppimiseks, töötamiseks ja ettevõtluseks mistahes Eestimaa paigas;
- iga ettevõtja nii maal kui ka linnas saab ja oskab moodsa tehnoloogia abil olla konkurentsivõimeline maailmaturul;
- riik ja omavalitused töötavad tänu moodsale tehnoloogiale kiiresti, tõhusalt, läbipaistvalt ja hästi.

Eesti missiooniks Euroopa Liidus on nende väärtuste tunnustamine kogu Euroopas.

Reformierakond soovib infoühiskonna senisest kiiremat arengut Eestis.

Reformierakond lähtub oma poliitikas veendumusest, et infoühiskonna arendamine on kogu ühiskonna huvides olev ja kõigile paremat elukeskkonda loov tegevus.

Reformierakonna eesmärk on teostada poliitikat, mis kindlustaks infoühiskonna järjekindla arendamise ning viimise kõigi Eesti elanikeni. Selleks kavandab Reformierakond ja viib aastatel 2007-2011 ellu järgmised eelarve-, majandus- ning õiguspoliitilised sammud:

TAGAME INTERNETI JA ANDMESIDE KÄTTESAADAVUSE

Riik peab tagama, et iga kodanik ja ettevõtte saaks vajadusel ligipääsu Internetti – olenemata sellest, kas ta elab linnas, külas või maal. Ligipääs Internetile on kodanikuõigus.

1) Kõigile avaliku sektori ning avalike internetipunktide arvutitele ID-kaardi lugejad aastaks 2008. Igas raamatukogus, linna- ja vallavalitsuses peab olema inimesel võimalik kasutada internetiühenduse ja ID-kaardi lugejaga varustatud arvutit;

2) Kiire Internet kättesaadavaks igale Eesti kodule ja äriks aastaks 2009. Igal Eesti kodul ning ettevõttel peab olema võimalik saada mõistliku hinnaga kiiret internetiühendust, mis aitab

Eesti inimestel infoühiskonnas kaasa rääkida ning tagab Eesti ettevõtete konkurentsivõime;

3) Tasuta traadita Internet iga omavalitsuse keskses aastaks 2010. Nii nagu kogu Eesti on kaetud mobiilivõrguga, peab vähemalt kõikides linna ja vallakeskustes olema võimalik kasutada tasuta traadita Interneti. Tuleviku Eestis peab tööd saama teha mobiilselt ja kõikjal.

KINDLUSTAME INFOÜHISKONNAS TOIMETULEKUKS VAJALIKU HARIDUSE

Infoühiskonnas toimetulemiseks on vaja mitmeid oskusi, mille noortele peab eluks kaasa andma kool. Vanem põlvkond saab need oskused omandada riigi, omavalitsuste ja erasektori pakutavas täiendõppes. Eesmärgiks on igaühe kaasamine infoühiskonda, sõltumata vanusest, rahvusest või võimetest.

Selleks, et infoühiskonna vahendeid oskaks ja saaks hästi kasutada nii õpilased kui ka õpetajad Reformierakond:

4) tagab nüüdisaegse ja pidevalt uueneva arvutipargi, õpetamise abivahendid ning kiire internetiühenduse igale koolile;

5) seadustab, et keskkooli ühe osana saavad õpilased alates 2009. aastast arvutikasutamise oskustunnistuse (AO/ECDL tunnistus);

6) õppetöös keskendutakse lisaks konkreetsete programmide õpetamisele rohkem IT ja infoühiskonna toimivuse loogika selgitamisele, tagamaks inimesele paremad arvutialased üldteadmised.

7) toetab emakeelse õpitarkvara arendamist ja kasutamist ning internetipõhiste emakeelsete õpikeskkondade arendamist, millega kaasneb õpetajate koolitus;

8) viib õpikud ja töövihikud vabaks kasutamiseks, lugemiseks, allalaadimiseks ja väljatrükkimiseks Interneti. Kasutusõigused avalikuks kasutamiseks omandab autoritelt riik.

Selleks, et kõigil inimestel oleks võrdne võimalus osa saada infoühiskonna võimalustest Reformierakond:

9) tagab tasuta arvuti algõpe kõigile soovijatele – nii tööealistele kui ka pensionäridele;

10) toetab Interneti teadliku ja turvalise kasutamise koolitusi ning kampaaniaid;

11) töötab välja ja rakendame erivajadustega inimestele infoühiskonda kaasamise programmi.

ARENDAME JÄRJEKINDLALT E-RIIKI

E-teenused on muutnud inimeste ja ettevõtjate elu märkimisväärselt lihtsamaks. Eesmärgiks on, et sõltumata elukohast peab riik ja omavalitsus olema igapäevast ainsa hiirekliki kaugusel.

12) Riigiportaalist www.eesti.ee peavad kõikvõimalikud avaliku sektori teenused olema kodanikele ja ettevõtjatele kättesaadavad 2008. aastaks, sh

- ettevõtte asutamine kahe tunniga;
- elukoha muutumise registreerimine;
- dokumentide taotlemine;
- kooli- ja lasteaiakoha taotlemine;
- riigi ja kohaliku omavalitsuste pakutavate toetuste taotlemine;
- kõik planeeringud;
- kõik planeeringud ja nende eelnõud, keskkonnamõtjude hinnangud jm kogukonnale olulised dokumendid peavad olema avaldatud koduleheküljel, soovijaid teavitatakse kodukoha elukeskkonda muutmistest protsessidest.

13) E-arved kohustuslikuks 2010. Hiljemalt aastast 2010 saavad riigile teenust osutavad äriühingud riigile esitada vaid e-arveid ning riik omakorda kohustub samaks ajaks looma e-arvlemiseks mugava internetikeskkonna. Alates 2008. aastast saab riigihangete pakkumisi teha vaid elektrooniliselt. Nii jätame tuhandeid puud metsa ja vähendame bürokraatiat. Avalikus sektoris muutub arvlemine alates 2008. aastast paberivabaks, põhinedes ainult e-arvetel.

14) E-riik kodanike teenistusse! Kodanik ei pea enam tassima pabereid erinevate avaliku sektori asutuste vahel. Andmed peavad hakkama liikuma riskisutuses andmekogude vahel ning avaliku sektori sisene asjaajamine muutub paberivabaks aastaks 2009. Riik asub toetama omavalitsusi infoühiskonna ja selle teenuste arendamisel. Riik ja omavalitsuste kodulehtedel peab olema nähtaval kohal info antud asutuses pakutavate teenuste kohta ja kõik e-teenused peavad olema kättesaadavad ka läbi keskse www.eesti.ee portaali. Rõhku pööratakse e-teenuste levikule ja kodanike teavitamisele.

15) **Kodumaise innovaatilise info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ettevõtluse toetamiseks käivitatakse järgmised programmid:**

- innovaatiliste ettevõtete toetusprogramm, mis toetab innovaatiliste lahenduste muutmist maailmaturu-kõlbulikeks konkurentsivõimelisteks toodeteks;
- intellektuaalse omandialase teadlikkuse tõstmise programm. Riik aitab ettevõtteid patenteerimise, tarkvara legaalsuse ja kaubamärgialaste teadmistega.
- kaugtöö soosimine seadusandluse kaudu.

16) Infosüsteeme tellides lähtub riik põhimõttest, et süsteem ei oleks seotud konkreetse tarnijaga ning seda oleks võimalik edasi arendada ja kasutada kogu riigi sektoris piiranguteta. Kõik e-riigi teenused peavad olema võrdväärselt kasutatavad levinud operatsioonisüsteemides.

ARENDADE EMAKEELSET INFOÜHISKONDA

Oma kultuuri säilitamise heaks saame kõik oma panuse anda. Eesti keele säilimise ja levimise eest saame vastutada vaid meie. Emakeelne infoühiskond toimib kui leidub emakeelset sisu. Anname oma panuse, säilitamaks eesti keelt ja kultuuri. Reformierakond:

17) muudab emakeelse tarkvara kasutamine muudetakse kohustuslikuks avalikule sektorile ja haridusasutustele. See soodustab riiklikult eesti keele kasutust infotehnoloogilistes rakendustes. Tarkvara riigihangetel sätestatakse üldine nõue, et riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste ostetaval avalikus kasutuses oleval tarkvaral peab olema eestikeelne kasutusliides;

18) digitaliseerib eestikeelsed sõnaraamatud ja teeb Internetis tasuta kättesaadavaks. Lisaks võetakse kasutusele digitaalsed Eestis avaldatud raamatute sundeksemplarid, mis muudetakse kättesaadavaks raamatukogude kaudu;

19) teeb avaliku keelenõustamise võimalikuks ka moodsate kommunikatsioonivahendite kaudu: mobiilside rakenduste ning Interneti vahendusel;

20) alustab programmi, säilitamaks kohalikku tele- ja raadiotoodangut, et tekiks järjepidev digitaalne ja huvilistele kergesti kättesaadav ajalugu.

21) rahastab riiklikult emakeelsete digitaalsete keeletehnoloogiate väljatöötamist. Häälteuvastussüsteemi (voice recognition), kõnesünteesi ja sellel põhinevad rakendused töötatakse välja aastaks 2009 ning riik toetab nende edaspidist jätkusuutlikku arendamist;

22) toetab Eesti kultuuri- ja teadusasutuste initsiatiivi keske digitaalse andmebaasi loomisel, tagamaks eesti keele ja kultuuri säilitamise ja teadvustamise ühiskonnas.

23) toetab veebientsüklopeedia arendamist, kus oleksid nii entsüklopeedilised artiklid kui ka süstematiseeritud info teemade kaupa.

24) kiirendab Eesti kultuuripärandi digitaliseerimist. Nii muudame Eesti kultuuripärandi kättesaadavaks igale huvilisele kogu maailmas.

Infoühiskond loob paremad ja võrdsemad võimalused, parema elu kõigile. Vaid neid võimalusi targalt arendades jõuame Euroopa Liidu viie jõukaima riigi hulka.

Sotsiaaldemokraatlik erakond

<http://www.sotsdem.ee/>

Valimisprogramm: <http://www.sotsdem.ee/index.php?module=Public&action=Show&s=100278>

1. Käivitame riikliku koondprogrammi Eesti mälu, jätkame programmide Digitaalne kultuuripärand 2007-2010, Eesti keel ja rahvuslik mälu, Eesti keele arendamise strateegia rakendamist ning tagame nende rahastamise algselt kokkulepitud mahus.

Keskerakond

<http://www.keskerakond.ee/>

Valimisprogramm: <http://www.keskerakond.ee/popFile.php?lang=est&file=48>

1. Muudame riiklikud infobaasid ja registrid tõesteks ja kodanikele mugavamaks.

Rahvaliid
<http://www.erl.ee/>

Valimisprogramm: <http://www.erl.ee/index.php?id=246>

1. Loomes riigi toel võimaluse internetiühenduse kasutamiseks kogu Eesti territooriumil.